

idee inspiratie

voor bestuur en leiding in KLJ

Onze afdeling is buiten- gewoon bij-ig

-9-inspiratie

We laten de -9'ers op een speelse manier kennis maken met duurzame ontwikkeling. Ze steken zelf de handen uit de mouwen om hun steentje bij te dragen tot een duurzamere wereld. Deze activiteit kan de opstart vormen voor een langdurig project waarbij de leden mee de verantwoordelijkheid dragen.

Pag. 2

Wie wordt de duurzaamste pizzeria?

+16-inspiratie

Speel het grote 'KLJ natuurlijk'-spel! Twee pizzeria-uitbaters strijden tegen elkaar in verschillende opdrachten. Diegene die de duurzaamheidstests het best uitvoert, verdient de meeste lokale ingrediënten om een heerlijke, duurzame pizza te maken.

Pag. 6

Tover eens een gepimpt lokaal uit je hoed

Creatief

Hier enkele tips om jouw lokaal net dat tikkeltje meer te geven. Maar geen nood, de leiding moet niet alleen instaan voor die hele klus. Wij zochten voor jou enkele kindvriendelijke must do's. Wij kunnen alvast niet wachten op jullie resultaten!

Pag. 10

-9-inspiratie

► Plaats

Bij voorkeur buiten

► Soort activiteit

Knutselactiviteit

► Duur

3 uur
(eventueel maandelijks
een half uurtje)

► Aantal begeleiders

3 tot 5

► Aantal deelnemers

6 tot 35

► Materiaal

Afvalmateriaal waarmee je bijen kan knutselen (wc-rolletjes, lege flessen, oude eierdozen, conservenblikken...) • knutselmateriaal (verf, pijpenragers, tape... in zwart en geel) • zie informatie-fiches via het internet ('Hoe bouw ik een bijenhotel?' [Natuurpunt], 'Planten die vogels, vlinders en bijen aantrekken' [VLAM]...)

We laten de -9'ers op een speelse manier kennismaken met duurzame ontwikkeling. Ze steken zelf de handen uit de mouwen om hun steentje bij te dragen tot een duurzamere wereld. Deze activiteit kan de opstart vormen voor een langdurig project waarbij de leden mee de verantwoordelijkheid dragen.

Onze afdeling is buitengewoon bij-ig

Spelvoorbereiding

De leiding bekijkt op voorhand waar men het bijenhotel en/of de moestuin/bloementuin kan plaatsen en informeert zich over het maken van een bijenhotel, bloemenweide... Hierover vind je meer informatie op onder andere de website van Velt, VLAM en Natuurpunt.

Uitnodiging

De leden worden in de uitnodiging reeds geprikkeld door het verhaal van Bieke de Bij. Ze worden ook aangemoedigd om lege flessen, wc-rolletjes, bloempotjes, oude T-shirts... mee te brengen naar de activiteit.

Inkleding

De leiding verkleedt zich in een bij of zorgt voor een bij als mascotte

om het verhaal aan de leden te vertellen.

Spelverloop

Speluitleg

De leiding legt aan de leden het belang van bijen voor de natuur uit aan de hand van volgend verhaal:

Hallo iedereen!

Sorry dat ik hier zomaar kom binnen-vliegen. Ik ben Annabie, rare naam hé, maar iedereen noemt me Bieke. Jullie zien wel dat ik een honingbijtje ben, hé? Ik kom jullie hulp vragen in naam van mijn moeder, de koningin van de bijen. Het is voor ons volk een zaak van leven of dood. Dat heb ik zelf nog maar pas ontdekt.

Om een bijenhotel te maken zijn heel wat handige handjes nodig voor je de eerste bijtjes kan verwelkomen.

→ *Het begon allemaal enkele weken geleden, vroeg in de ochtend. Ik was net mijn vleugeltjes aan het strekken toen mijn moeder me bij haar riep. ‘Kind,’ zei ze, ‘ik maak me vreselijk ongerust over je zussen! Bollebie en Jacobie zijn gisteren nectar gaan zoeken en ze zijn nog steeds niet teruggekeerd. En vorige week zijn Bizibie en Billiebie ook al verdwenen!’ Ik ging naar hen op zoek en kwam ondertussen verschillende andere bijen tegen. Zij vertelden me dat de mensen niet altijd goed zorgen voor de bijen. Ze besproeien hun velden met bestrijdingsmiddelen om schadelijke insecten weg te houden. Maar de mensen vergeten dat die spullen ook de nuttige insecten ziek maken. Zoals ons, de bijen.*

Ik weet dat jullie heel lieve en vriendelijke KLJ'ertjes zijn. Zouden jullie

mijn en mijn familie willen helpen? Dat lijkt een heel moeilijke opdracht, maar eigenlijk is het helemaal niet zo. Ons redden kan je doen op drie verschillende manieren:

- *Door meer bloemen te planten en te laten groeien, zonder bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Dan hebben wij opnieuw meer voedsel.*
- *Door huisjes voor ons te bouwen waar we met z'n allen in kunnen wonen.*
- *Door van het afval dat jullie anders gewoon in de vuilnisbak gooien, leuke bijenvriendjes voor ons te maken. Zo weet iedereen dat jullie ons helpen en gaan andere mensen misschien ook in de weer voor mijn bijenfamilie.*

Als dank geef ik jullie allemaal een dikke zoem-zoen!

De afwerking van het bijenhotel.

Je kan bijen knutselen op veel manieren en in veel vormen. Bovenstaande voorbeelden plukten we van het internet ter inspiratie.

Groepsindeling

Afhankelijk van het aantal leden kunnen de taken worden opgesplitst. Een groepje werkt aan een huis (bijenhotel), het voedsel (bloemenweide, moestuin of kruidentuin) of de vriendjes (bijen maken van gerecycleerd materiaal).

Spelverloop

Tijdens de opstartactiviteit geven we de leden wat achtergrondinfo mee aan de hand van de oproep van Bieke de Bij. De leden kunnen die namiddag al aan de slag gaan met het knutselen van bijtjes, een bijenhotel en/of het aanleggen van een bloemenweide. Maandelijks/wekelijks kan er aandacht besteed worden aan de opvolging van het bijenhotel en het tuinproject. Na verloop van tijd kunnen de leden er dan de vruchten van plukken (letterlijk en figuurlijk).

Speleinde

Op het einde van het werkjaar kunnen de leden het resultaat laten zien aan hun ouders op een groot 'bijenfeest'. Hun zelf geknutselde mascottes worden dan getoond. Jullie kunnen ook hapjes met groenten of fruit uit de moestuin of bijenkoekjes maken. De leden kunnen geschminkt worden in bijen en een 'zoem'-dansje doen. Dit vormt een mooie afsluiter van het werkjaar.

➡ **Leen Van Eetvelde**
en Ellen Debeer
Werkgroep Jaartheme

▶ KNUTSEL TIP

De zoemende bijenkorf

1 Knip de vorm van een bijenkorf uit een bubbeltjesplastic en beschilder de kant van de bubbeltjes met gele verf.

2 Draai het plastic om en druk het af op een stuk wit papier, voor de verf droog is.

3 Teken rond de bijenkorf de zoemende bijen.

+16-inspiratie

► Plaats

Binnen of buiten

► Soort activiteit

Opdrachtenspel

► Duur

2 tot 3 uur

► Aantal begeleiders

Minimaal 2

► Aantal deelnemers

Minimaal 8

► Materiaal

Pizzadozen van de lokale pizzeria • ingrediënten voor op de pizza (tip: ga langs bij de boer en koop enkel seizoensgebonden groenten) • inspecteursvesten • bassins en water voor elke deelnemer • 2 Jenga-spelen • veel legoblokjes • quizvragen over duurzaamheid • 4 verschillende stukken pmd, kga, restafval, papier en karton (tip: neem de afvalkalender erbij en probeer zo veel mogelijk verschillende soorten afval te verzamelen)

Speel het grote 'KLJ natuurlijk'-spel! Twee pizzeria-uitbaters strijden tegen elkaar in verschillende opdrachten. Diegene die de duurzaamheidstests het best uitvoert, verdient de meeste lokale ingrediënten om een heerlijke, duurzame pizza te maken.

Wie wordt de duurzaamste pizzeria?

Spelverloop

Groepsindeling

Elke deelnemer is een ingrediënt van een pizza (bv. saus, kaas, groentjes...). Wanneer de begeleider een ingrediënt noemt, moet die deelnemer op de 'pizzabodem' gaan liggen. Vervolgens wordt de pizza in twee stukken 'gesneden', dit zijn de twee groepen tijdens het spel.

Speluitleg

De overheid wilt in haar nieuwe beleid sterk inzetten op duurzaamheid in restaurants. In dit beleid willen ze restauranthouders aanmoedigen zelf hun zaak duurzamer te maken. Dit doen ze aan de hand van een ratingsysteem, zoals dat nu al bestaat voor hygiëne (<http://foodweb.be>) waarop experts de zaken kunnen keuren, een rating geven en dit erna online plaatsen, zodat alle

klienten kunnen zien hoe goed hun favoriete restaurant scoort.

De twee groepen die gevormd zijn, zijn twee rivaliserende pizzeria's aan een drukke straat. Ze maken elk heerlijke pizza's, maar qua duurzaamheid kunnen ze nog veel leren. Wanneer de inspectie (de leiding) op bezoek komt, willen ze dan ook alles doen om het best te scoren op vlak van duurzaamheid.

Opdrachten

Aan de hand van zeven opdrachten (elk maximum 15 minuten) gaat de inspectie na of de twee pizzeria's het wel waard zijn om een goede score te krijgen. Hoe meer opdrachten zij tot een goed einde brengen, hoe hoger de rating die ze krijgen. Wanneer ze een hogere rating krijgen, kunnen ze ook een lekkere én duurzame pizza maken voor hun klanten. Daarom krijgt de winnaar van de →

→ opdracht telkens twee lokale, seizoensgebonden ingrediënten om zijn pizza lekker te maken, de verliezer krijgt maar één ingrediënt. Bij elke opdracht horen enkele tips (👉). Deze kunnen na elke opdracht overlopen worden, of helemaal op het einde, wanneer de pizza's worden opgegeten.

► **Onwetendheid: quiz met Jenga-toren**

Door quizvragen te beantwoorden, kunnen ze de Jenga-toren van de andere ploeg doen wankelen. De toren staat symbool voor hun wereld die ze moeten beschermen tegen onwetendheid rond duurzaamheid. Elk juist antwoord betekent dat de andere groep drie steentjes van zijn toren moet wegnemen. Quizvragen kan je vinden via de website van Oxfam.

Eén van de belangrijkste redenen waarom mensen geen duurzame keuzes maken, is dat ze hierover 'onwetend' zijn. Duurzame ontwikkeling is dan ook niet zo gemakkelijk. Heel wat oplossingen die op het eerste zicht interessant lijken, blijken immers grote risico's in te houden voor de huidige en de toekomstige generaties. Het is daarom dan ook belangrijk steeds kritisch stil te staan bij hoe jullie duurzaamheid integreren in je afdeling.

► **Think global, act local**

Elk team wordt opgedeeld in 'bouwvakkers' en 'architecten'. De architecten worden apart genomen en krijgen een constructie van legoblokjes (bv. replica van een logo van fair trade, een wereldkaart, iets anders dat doet denken aan globaal) voor

Think global, act local. Elk team wordt opgedeeld in 'bouwvakkers' en 'architecten'. Het team dat de best gelijkende constructie maakt, wint.

zich. Zij moeten uitleggen aan de bouwvakkers hoe zij dit moeten nabouwen, zonder te zeggen wat het is (bv. bij een kaart mogen de woorden 'landen', 'zee' en 'continent' niet gezegd worden). Elke minuut is er een nieuw duo dat bouwt en uitlegt, tot de tijd op is. Het team dat de best gelijkende constructie heeft gemaakt, heeft gewonnen.

Lokaal eten betekent niet alleen de plaatselijke zelfstandigen steunen, maar ook een veel minder grote ecologische voetafdruk. Duurzaam handelen is dus handelen vanuit solidariteit voor anderen dichtbij en veraf. Wil je toch eens voeding kopen dat hier niet geteeld wordt? Koop dan fairtradeproducten. Zo krijgen de boeren uit het Zuiden een eerlijke prijs voor hun producten.

► **Uitstootgassen: carpoolspel**

Alle deelnemers staan achter een streep en voor hen ligt een loopparcours. Wanneer ze achter de streep staan, staan ze in de smog-zone, waar met bloem kan gestrooid worden. Van elk team start een deelnemer

met lopen. Die legt het parcours af en neemt dan één extra persoon van zijn team mee. Zij houden elkaars handen vast gedurende het hele parcours. Wanneer iedereen mee aan het lopen is, mag de eerste persoon afvallen. Na het volgende rondje, de tweede en zo verder. Vanaf dat de eerste deelnemer terug over de eindstreep is, stopt het gooien met bloem. De smog is dan verminderd door het carpoolen.

Een té grote CO₂-uitstoot van auto's heeft een invloed op de opwarming van de aarde. Denk dus twee keer na voordat je de auto neemt om naar activiteiten te gaan. Passeer je mede-KLJ'ers op je baan? Neem die dan mee!

► **Energieverbruik: isolatiekledij**

Elk team kiest een persoon uit die vervolgens zoveel mogelijk kledingstukken aandoet (van de andere teamleden). Het team met de meeste kledingstukken heeft gewonnen.

Minder verwarmen, betekent ook dat je woning minder CO₂ uitstoot. Isoleren is dus niet alleen goed nieuws voor je portefeuille, maar ook voor het milieu. Doe de ramen van je lokaal dicht als de verwarming brandt, sluit de deuren en zorg voor gordijnen en dubbel glas.

► **Ontbossing: mijnneveger in het bos**

Er wordt een veld uitgetekend met verschillende vierkantjes. Dat moet het bos voorstellen, met een pad door. In de vierkantjes zitten bomen. Het is de bedoeling dat de deelnemers het juiste pad nemen, zodat er geen bomen moeten sneuvelen. Als

ze naast het pad trappen, gaat een boom weg. Elke deelnemer van het team mag maar één keer in het veld staan. Vanaf dat hij/zij een boom wegkaapt, is zijn beurt om. Het team dat het snelst aan de overkant van het bos geraakt, is de winnaar.

De aarde is geen onuitputtelijke bron aan grondstoffen.

Daarom is het belangrijk dat we bewust omspringen met alles wat de aarde te bieden heeft, en niet oneindig veel verbruiken. Op de KLJ kan je dit opvangen door afval te hergebruiken als knutselmateriaal. Of probeer dingen te herstellen in plaats van weg te gooien.

▶ **Watervervuiling: zuiverings-systeem**

De deelnemers nemen elk een bassin met water en gaan in een cirkel zitten. Elke deelnemer hurkt voor de bassin en moet het water 'zuiveren'

door met zijn mond in het water luchtbellen te maken. Er mag maar één deelnemer tegelijkertijd naar adem happen. De teamleden kunnen afwisselen wie er zuivert en wie naar adem mag happen door de naam van de ander te roepen. De groep waarbij het eerst twee personen tegelijkertijd boven water zijn, is verloren.

Waterschaarste is één van de belangrijkste dreigingen voor onze planeet. Daarom is het belangrijk dat we dat kostbare zuivere water niet zomaar verspillen. Drinkbaar water heb je enkel nodig voor alles wat te maken heeft met eten, drinken, koken, afwassen en persoonlijke hygiëne. Voor zowat alle andere zaken hoef je geen drinkbaar water te gebruiken. Minder drinkwater verbruiken doe je in de eerste plaats door spaarzaam om te gaan met water en door rivier- en regenwater te gebruiken waar dat

verantwoord is (bv. om te poetsen, voor waterspelletjes, om vuurtjes te doven...).

▶ **Afval: afvalkwartetten**

Elk team krijgt twee stoelen met acht verschillende stukken afval op. Het is de bedoeling dat zij de juiste combinaties vuilnis (bv. alles van pmd) maken en die dan in de juiste vuilbak werpen in het midden. Elk team moet zijn vuilnis verdedigen en zelf zo snel mogelijk vier bij elkaar horende stukken verzamelen. Telkens ze een juiste combinatie van vuilnis in de juiste vuilbak gooien, krijgen ze een punt.

De afvalberg in Europa groeit. De grote hoeveelheden afval en de wijze waarop het wordt verwerkt, zijn niet alleen schadelijk voor het milieu, maar ook voor de mens. Sorteert daarom je afval en plaats afzonderlijke vuilbakken met duidelijk te onderscheiden kleuren (bv. pmd, rest...).

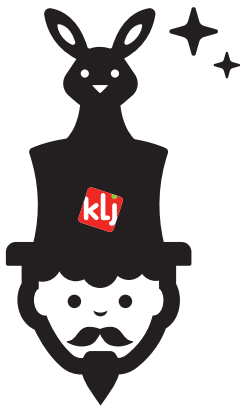
Watervervuiling: zuiveringssystem. De teamleden kunnen afwisselen wie er zuivert en wie naar adem mag happen door de naam van de ander te roepen.

Speleinde

Het doel is dus om tegen het einde van de spelletjes zoveel mogelijk ingrediënten te verzamelen voor een lekkere en duurzame pizza. Het laatste half uur van de activiteit moeten ze hun pizza versieren (10 minuten) en opwarmen ergens in de buurt (20 minuten). Daarna mag er lekker gesmuld worden!

De moraal van het verhaal: duurzaamheid smaakt beter en is beter voor je geweten!

◆ **Eline De Decker**
VKB Oost-Vlaanderen

Tover eens een gepimpt lokaal uit je hoed

Hier enkele tips om jouw lokaal net dat tikkeltje meer te geven. Maar geen nood, de leiding moet niet alleen instaan voor die hele klus. Wij zochten voor jou enkele kindvriendelijke must do's. Wij kunnen alvast niet wachten op jullie resultaten!

1.

Wie als kind niet gekrijt heeft, heeft niet geleefd

Wie deed het niet als kind? Krijten was hot op de speelplaats. Maar wat als jouw afdeling enkel grasvelden heeft? Wij hebben de oplossing die én dat probleem oplost én jouw lokaal megaaaaa-fantastisch maakt: de krijtmuur of krijtdeur! Je hoeft enkel wat krijtverf te halen en een deur of muur naar keuze te verven. Eens de krijtwand er is, kan je de kinderen (of de leiding – er schuilt vast nog wel een krijter in jou!) vragen om leuke tekeningen te maken, hun naam te schrijven...

2.

Stylish afval sorteren, yes we can!

Sorteren én stylish, je leest het goed! Nooit had je gedacht dat deze twee woorden samen in een zin zouden staan. Toch kan je jouw afvalhoekje wat pimpen. Wat moet je doen? Zoek houten kistjes, verf ze in een opvallende kleur en plak labels erop die zeggen wat er in welk houten kistje mag. Afval sorteren was nog nooit zo leuk.

3.

Met je kont in de verf zit je nog zo lekker

Met je kont in de verf? Het kan! Wat heb je nodig: enkele oude stoelen, verf, penselen, vernis en een bende enthousiaste kids! Gebruik liefst zoveel mogelijk felle kleurtjes, probeer een kleurovergang of maak op voorhand enkele leuke motieven waar de kinderen overheen verven. Fun gegarandeerd!

4.

Met het thema in huis vallen, dat maakt indruk

Wie zijn animatorattest heeft gehaald, weet het. Zonder inkleiding geen activiteit! Wil je echt met de deur in huis vallen? Versier de deur van jullie lokaal dan in het thema van de activiteit. De leden én hun ouders zullen onder de indruk zijn, plus jullie kunnen als leiding jullie knutselkunsten bovenhalen.

5.

Maak je eigen wall of fame/shame

Leg een polaroidcamera (of een gewone wegwerpcamera) in het KLJ-lokaal. Voorzie een moment waarop de kinderen de camera mogen gebruiken. We kunnen jullie verzekeren dat er prachtige kiekjes van zullen komen. Je kan ze nadien laten ontwikkelen en met wat dubbelzijdige plakband ophangen tegen een muur. Wil je het extra gezellig maken? Haal de kerstverlichting van onder het stof en hang die samen met de foto's tegen de muur.

➡ **Laura Lenaerts**
KLJ Eigenbilzen

Je vindt meer inspiraties op www.klj.be